

BLAGA & MISTERIJE

TOP 10 | RITAM VREMENA | DVORCI I NASLJEDE | MITOVI I LEGENDE | ZABORAVLJENA MJESTA | ZLOČIN I KAZNA | ISTRAGE I OTKRICA | SAJMIŠTE

DVORCI I NASLJEDE OBNOVE BAŠTINE

TRENK feat. EU: Kada se legendarni barun vraća svom dvorcu u Trenkovu?

Nebrojeno puta sam prošla cestom uz koju nijemo stoji nekadašnja kurija, a sada dvorac baruna Trenka u selu Trenkovo, sjeverno od Požege, nadomak obronaka Papuka.

PIŠE: ANA MIČIĆ 16/11/2023, 21:16

Dvorac Trenkovo. FOTO: M.B.T. / Blaga & misterije

Pri svakom prolasku pokraj njega, zastao bi mi dah. I danas je tako. Jedino što se promijenilo u mom začuđenom, ali i pomalo čeznutljivom pogledu jest da se vid pogoršao uslijed mojih desetljeća, a dvorac još više propao uslijed njegovih stoljeća.

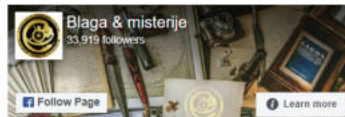
Dvorac Trenkovo. FOTO: AM. / Blaga & misterije

Kao malena, uvijek sam se pitala kako to da jedno takvo zdanje tako naočigled propada, a da svi mi to šutke promatramo, ne čineći ništa da mu pomognemo. Kako sam odrastala, tako sam polako počela shvaćati obrise društveno-političkih ustroja, zakona uzroka i posljedice, činjenicu kako politička struja može biti nizvodna te da je interes vladajućih visoko selektivan i prigodno prioriziran, ali i da buntovništvo nije uvijek bez razloga. Što to znači za ovu priču?

Nekoč neprilagođen, danas legendaran

Barun Trenk, buntovnik od malih nogu, veliki ratnik, ali i pomni stilist, koji je živio u prvoj polovici 18. stoljeća, odlučio je sagraditi nekoliko zdanja, uglavnom kurija, na svojim darovanim vlastelinstvima. Jedno od njih se nalazilo u tadašnjem naselju Mitrovica, a od 1912. godine poznatom kao Trenkovo.

Barokna kurija je izgrađena uz glavnu cestu koja je vodila do Velike, tadašnjeg centralnog posjeda kojemu je pripadalo trenkovačko vlastelinstvo, s ulaznim pročeljem okrenutim prema zapadu te stazicom koja je s glavne ceste vodila do ulaza s raskošnom altanom, a u nastavku se protezao bogati i tada (ali i sada) egzotični perivoj.

Kutije za odlaganje, polica za odieću s 12 plastičnih

-21%

-14%

-29%

Barun Franjo Trenk

Franjo nije dugo uspio uživati u miru svog imanja i obiteljskom životu - suprugu i djecu je pokosila kuga, a barun se odlučio radikalno nositi sa svojim gubitkom. Vratio se u vojsku, osnovao svoju specijalnu ratnu postrojbu, – Trenkove pandure, uveo poseban stil u vojno odijevanje i ponašanje, primjenio inovativne ratne tehnike, uveo glazbenu pratnju na svojim pohodima, haračio Europom, navodno ljubavao s Marijom Terezijom glavom i bradom i vješto gledao smrti u oči.

Naposlijetku je, proživješi tucet života u svojim 38 godina, okončao u tamnici u Spilbergu kraj Brna u Moravskoj nakon što je napisao oporuku i dvije knjige memoara.

Dogradnja i obnova kurije

Nakon njegove smrti, imanje u Trenkovu dopada Ivanu barunu Peterffyju i njegovoj supruzi Karolini. Smatra se kako je on dogradio Trenkovu kuriju, a naknadno joj početkom 19. stoljeća Jakob grof Svetić dao konačni izgled današnjeg jednokatnog kasnobarokno-klasicističkog dvorca koji je na Listi zaštićenih kulturnih dobara upisan pod registarskom oznakom Z-418.

Perivoj je zasaden još u Trenkovo vrijeme raznim autohtonim i egzotičnim vrstama drveća i grmlja, a Peterffyjevi su ga proširili i preoblikovali da čini skladnu cjelinu s dvorcem. Za današnji izgled parka zaslužni su supružnici pl. Rakodczay, koji su bili vlasnici vlastelinstva od 1902. do 1935. godine.

Perivoj u užem okolišu dvorca projektiran je u tzv. francuskom stilu, a park na prostoru udaljenijem od dvorca je podignut u slobodnom, tzv. engleskom stilu. Usprkos zapuštenosti, perivoj dvorca svjedoči o botanički i kompozicijski vrijednom djelu perivojne arhitekture što je prepoznato još 1964. godine kada je park dvorca upisan u Registar zaštićenih objekata prirode kao spomenik parkovne arhitekture, a zahvaća površinu od 5,20 hektara.

30 godina duhova i tišine

Kako su se prilike mijenjale, tako su dvorac i imanje kojemu pripada prolazili kroz razne faze i išli "iz ruke u ruku". Pa je nakon 2. svjetskog rata za vrijeme Jugoslavije do 1989. tu bila škola, a negdje se navodi i bolnica.

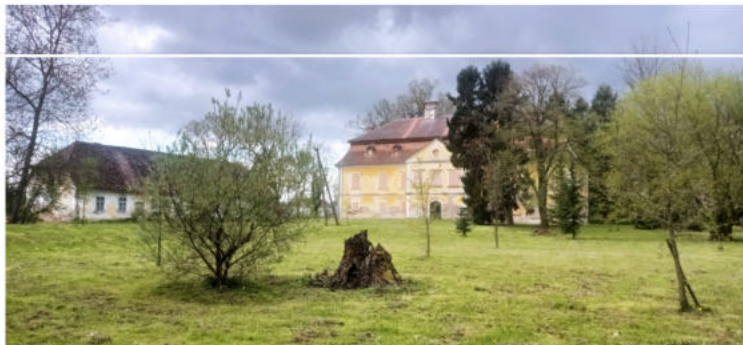
Kako je u perivoju bazen, privlačio je brojnu djecu iz mjesta na osvježenje u vrućim ljetnim danima pa je služio i kao društveno okupljalište. Za vrijeme Domovinskog rata, dvorac je poslužio u vojne svrhe, a poslije rata...?

Bazen u parku oko dvorca Trenkovi, FOTO: M.B.T. / Blugo & misterije

S vremena na vrijeme su se promijenile drvene daske na prozorima, koje su "štitile" prazna prozorska okna i sablasno puste prostorije od propuha, uljeza ili zloduha. U vrijeme vještih privatizacija 90-ih, vlasnik imanja postaje Poljoprivredno prehrambeni kombinat Kutjevo d.d., danas poznat kao Kutjevo d.d. Kombinat je koristio neke gospodarske zgrade na trenkovačkom imanju za potrebe svojih primarnih poslovnih operacija, ali potencijal dvorca ova mačeha nikako ne prepoznaje.

Nekoliko desetljeća se apsolutno ništa nije događalo u dvorcu. Povremeno je tko god provalio i skrio se unutra. Uglavnom je perivoj udovoljio kojoj osunčanoj šetnji lokalnih mještana i malobrojnih znatiželjnika. U gospodarskim zgradama u nastavku imanja čini se da živi netko.

Pogled prema dvorcu s istočnog dijela parka. FOTO:AM. / Blago & misterije

Kutjevo d.d. se uslijed svoje velike sezonske rasprodaje odlučuje prodati i imanje u Trenkovu. Po liniji Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, "vlasnik koji namjerava prodati kulturno dobro (...) dužan ga je prije prodaje istodobno ponuditi Republici Hrvatskoj, županiji, gradu Zagrebu, gradu ili općini na čijem se području to kulturno dobro nalazi, navodeći cijenu i drudge uvjete prodaje. Prvenstvo u ostarenju prava prvokupa ima grad ili općina u odnosu na županiju i grad Zagreb, pa "Republika Hrvatska".

Tu nastupa Požeško-slavonska županija. Konačno, imanje u Trenkovu 2019. godine na dražbi kupuje županija za 220.000 eura, umjesto za početno službeno procijenjenih i zatraženih 550.000 eura, sa ciljem zaustavljanja daljnjeg propadanja i revitalizacije njegove baštine s parkom. Gorilo je, kako kome..

Kupnja kao prvi korak ka dugoročnom cilju

Kako bilo, od tada do danas primjećujem kako se perivoj redovno kosi, a čak su i nove drvene letve na prozorima, kako gdje. I to je sve- bar od onog vidljivog dijela. Tadašnji župan Alojz Tomašević se iskreno pri zaključenju prodaje ogradio od ostalih konkretnih ulaganja u dvorac i perivoj izjavivši kako županija nažalost nema viška novca za takve akcije.

Ali se zato naslanjaju na Europsku uniju za financijski poguranac u ovu izdašnu priču uz pomoć svog Regionalnog koordinatora razvoja. Pa su tako 2021. pripremili sveobuhvatan projekt u vrijednosti od 4,5 milijuna kuna, kojim je planirana izrada projektno-tehničke i muzejske dokumentacije nužne za obnovu zaštićenog kulturnog dobra, dvorca i parka u Trenkovu, a čiji je većinski ulog od 3,8 mil HRK snosila Europska unija kroz program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.

Na web stranici regionalne razvojne agencije Panore koja je zadužena za provedbu projekta nalazimo kako je projektom planirana izrada projektno-tehničke i muzeološke dokumentacije nužne za obnovu dvorca u Trenkovu i pripadajućeg perivoja koji okružuje sam dvorac.

Prezentacija budućeg izgleda dvorca Trenkovo / PANORA

Izrađenom dokumentacijom ostvaruju se preduvjeti za daljnju rekonstrukciju i obnovu kompleksa dok će muzeološka dokumentacija još detaljnije odrediti sadržaje, funkcionalno zoniranje sadržaja unutar objekta i kompleksa, kao i načine upravljanja infrastrukturom.

Nova kulturno-turistička destinacija Slavonije?

Složni cilj za obnovljeni kompleks svih dosada uključenih u najnovija dvorska previranja jest posjetiteljski centar posvećen barunu Trenku. Uz to, prognoziraju kako će postati nova kulturno-turistička destinacija Požeško-slavonske županije i cijele Slavonije, dostupna turistima i široj javnosti. Posjetiteljski centar će objedinjavati kulturne, turističke, prirodne, materijalne i nematerijalne znamenitosti i baštinu bogatih povijesnih zbivanja i prilika ovog kraja i Trenkovog života.

Prezentacija budućeg izgleda dvorca Trenkovo / PANORA

Panora je otprilike u ovo vrijeme prije 2 godine objavila video o projektu obnove kompleksa Trenkovog dvorca sa svim njegovim budućim funkcionalnim i tematskim sastavnicama. Pa tako na njemu možemo vidjeti kako su u prizemlju dvorca planirani knjižnica i čitaonica, atelje, kafić i suvenirnica, na katu stalni postavi u 2 galerijska prostora, a u potkrovlju velebani galerijski prostor za povremene izložbe i multifunkcionalna dvorana u jednom.

U susjednoj pratećoj zgradi, koja je zapravo dvorcu najbliži gospodarski objekt, planirani su restoran i kuhinja sa spremištem, a na katu još jedna galerija. U ostale 2 prateće zgrade trebali bi se nalaziti apartmani, ured i radiona. Sve to zvuči, ali i izgleda, očaravajuće. Pa gdje je onda zapelo?

U iščekivanju EU

Odgovor smo potražili u Požeško-slavonskoj županiji. Tako iz Ureda županice navode kako je "projekt "Trenkov dvorac- dokumentacija" u završnoj fazi. Kroz projekt će biti izrađena sva potrebna projektno-tehnička dokumentacija za obnovu dvorca, koja je ujedno temelj za prijavu na EU natječaj u svrhu osiguravanja sredstava za sveobuhvatnu obnovu i opremanje dvorca i parka.

S obzirom na obuhvat projekta i procijenjenu vrijednost obnove, radovi na obnovi i uređenju dvorca planiraju se financirati iz EU dostupnih sredstava kada se za to ukaže prilika."

Logotip projekta "Trenkov dvorac- dokumentacija"

Izrada dokumentacije uistinu jest prvi korak ka europskim fondovima, a posljedično i k velikim količinama novca potrebnima za ovakva ulaganja. Što će biti s dvorcem i parkom u Trenkovu, ostaje nam za vidjeti. Možemo tek pomno oslušivati prilike te mudro usmjeriti i iskoristiti čim prije one koje će se ukazati.

U međuvremenu, održavanje parka, eventualne sanacije u kontekstu prekrivanja prozora drvenim letvama i ostale praktične intervencije, ali i svi ostali novčani izdaci ostaju na županijskom proračunu.

Toliko silan nerealiziran kapital ostaje mrtav, sustavno iscrpljujući okolna tkiva, a naposljetku i cijeli organizam kolahira. Daleko je Hrvatska od takve hiperbole, ali istina jest da mnogo resursa

Ovaj članak četvrti je dio serijala "Obnove baštine" autorice Ane Mičić koji je objavljen u okviru programa poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije. Serijal možete pronaći prateći ovu poveznicu.

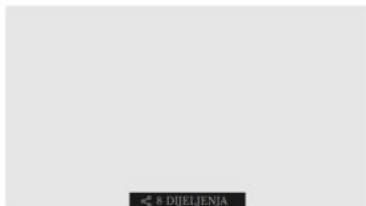
VEZANE TEME: DVORCI I NASLJEĐE

SUSEDGRAD JE SAM: Ovako nestaje posljednji stari grad Medvednice

JUSUF POSTHUMNO DOČEKAO SJAJ SVOG DVORA: procvat Maškovića hana i okolice nije zaustavila ni imovinsko-pravna trakavica

OD KRALJEVA DO TEMPLARA: Legendarna Vrana gdje se čuvala kruna hrvatskih kraljeva ostaje neistražena i zarasla

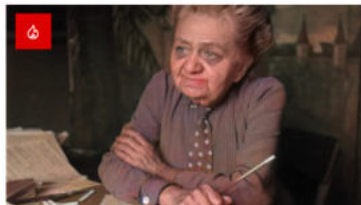

Predstavljamo Dvorac umjetnika Oršić – Jakovlje, mjesto ushićenog stvaranja nadomak Zagreba

UPRAVO SE ČITA

Ubojstvo posljednjih vlasnika Poznanovca, Grete i Nikole Ritter do danas nije riješeno, a njihov dvorac naočigled svih nastavlja propadati

Kako je Marija Jurić Zagorka pisala Gričku vješticu istražujući stvarne slučajeve progona nedužnih žena

Na zemlji svetog Martina i danas stoji templarska crkva sagrađena na točki staroslavenskog svetog trokuta

Bio je to početak potrage za staklenim gradom, kad su Željko Malnar i Borna Bebek krenuli na istok pronaći čarobno mjesto iz drevnih pripovijesti

Nikola Zrinski sultanu je rekao da gradi tor za ovce, a zapravo je sagradio Novi Zrin, utvrdu od koje danas nije ostao ni kamen na kamenu

“Čuvaj se senjske ruke!” Zaboravljeni podvizi uskoka, legendarnih ratnika koji su reputaciju iskovali u kovitlacu totalnog rata

Sadržaj nije dopušteno prenositi bez odobrenja © Portal Blaga & misterije 2017-2023

[Impressum](#) [Oglašavanje](#) [Pravila prijenosa sadržaja](#) [Misija i vizija](#) [Privatnost](#)
[Lokacije starih samostana i crkava u Hrvatskoj](#) [Lokacije utvrda, gradina i dvoraca u Hrvatskoj](#)

[Postavke privatnosti i kolačića](#) Upravlja Google. Usklađeno s IAB-ovim TCF-om. ID CMP-a: 300

